

Vergaderjaar 2011–2012

33 090 A

**Wijziging van de begrotingsstaat van het
Infrastructuurfonds voor het jaar 2011
(wijziging samenhangende met de Najaarsnota)**

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om de begrotingsstaat van het Infrastructuurfonds voor het jaar 2011 te wijzigen.

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De minister van Infrastructuur en Milieu,
M. H. Schultz van Haegen-Maas Geesteranus

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. Leeswijzer	2
2. De producten	2
2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties	2
2.2 De productartikelen	3

1. Leeswijzer

Allereerst is de begrotingsstaat voor het Infrastructuurfonds voor het jaar 2011 opgenomen. Hierbij wordt inzicht gegeven in de mutaties die op artikelniveau in de verplichtingen-, de uitgaven- en de ontvangstenramingen worden voorgesteld.

Daarna is onder 2.1 in een overzicht met de uitgaven- en ontvangstenmutaties de aansluiting gemaakt met de budgettaire nota (Najaarsnota) van het ministerie van Financiën.

Tenslotte wordt onder 2.2 De productartikelen inzicht verstrekt in de mutaties op financieel instrumentniveau, waarvan de belangrijkste worden toegelicht.

Verder zijn projecttabellen met de realisatieprojecten alsmede de Planstudieprogramma's voor- en na tracébesluit/projectbesluit opgenomen waarin de begrotingsmutaties op projectniveau zichtbaar zijn gemaakt en waarvan de belangrijkste mutaties eveneens zijn voorzien van een toelichting.

Wat betreft de mutaties die zijn opgenomen in de Miljoenennota 2012 (Vermoedelijke Uitkomsten 2011), wordt opgemerkt dat deze op dezelfde wijze als de voorgestelde Najaarsnotamutaties in de onder 2.2 opgenomen opbouw van de productartikelen per financieel instrument en per realisatieproject inzichtelijk zijn gemaakt. Deze mutaties zijn toegelicht in de begroting 2011 en daarmee reeds aan de Kamer voorgelegd.

2. De producten

Dit wetsvoorstel sluit aan bij de Najaarsnota 2011 van het ministerie van Financiën en bevat alleen begrotingsmutaties die betrekking hebben op de uitvoering van reeds ingezet beleid.

De budgettaire gevolgen van de begrotingsmutaties zijn verder onder 2.2 op de productartikelen zichtbaar gemaakt en per operationele doelstelling (OD) toegelicht.

Overeenkomstig mijn toezegging tijdens het Wetgevingsoverleg 22 juni 2011, is de informatievoorziening op projectniveau in deze suppletore begroting verder verbeterd.

Hiertoe zijn projecttabellen met de planstudieprogramma's opgenomen waarin de begrotingsmutaties op projectniveau zichtbaar zijn gemaakt en waarvan de belangrijkste mutaties, die in dit wetsvoorstel zijn opgenomen, zijn voorzien van een toelichting.

2.1 Overzicht uitgaven- en ontvangsten mutaties

Suppletore mutaties 2011 (Najaarsnota) (x EUR 1 mln.)

	Art.nr.	Uitgaven	Ontvangsten
Stand ontwerpbegroting 2011		8 321,9	8 321,9
Nota van Wijziging, Kamerstukken II, 2010–2011, 32 500 A, nr. 4		61,4	61,4
Amendement van het lid de Rouwe, Kamerstukken II, 2010–2011, 32 500 A, nr. 13		21,6	21,6

	Art.nr.	Uitgaven	Ontvangsten
Amendement van het lid Slob, Kamerstukken II, 2010–2011, 32 500 A, nr. 65		0,0	0,0
Stand vastgestelde begroting 2011		8 404,9	8 404,9
Stand 1e suppletoire begroting 2011		8 301,6	8 301,6
– mutaties Miljoenennota 2012 (uitkomst 2011)		– 51,8	– 51,8
– mutaties Najaarsnota 2011			
1. Hoofdwatersystemen	11	– 236,6	– 12,3
2. Hoofdwegennet	12	– 51,7	– 5,5
3. Spoorwegen	13	85,4	
4. Regionale/lokale infra	14	14,7	
5. Hoofdvaarwegennet	15	177,3	– 16,5
6. Megaproj.niet Verkeer en Vervoer	16	– 11,1	
7. Megaprojecten Verkeer en Vervoer	17	– 50,1	
8. Overige uitgaven	18	– 8,5	
9. Bijdragen andere begrotingen Rijk	19		128,1
Stand 2e suppletoire begroting 2011		8 169,2	8 343,6

2.2 De productartikelen

Budgettaire gevolgen van beleid: Najaarsnota 2011 (Bedragen in EUR 1 000)

11 Hoofwatersystemen	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting Milj.nota	Najaarsnota	Stand 2e suppletoire begroting
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(2t/m4)
Verplichtingen	781 215	1 288 660	– 304 861	– 381 301	602 498
Uitgaven	1 008 689	1 067 739	17 524	– 236 596	848 667
<i>11.01 Watermanagement</i>	83 838	14 216	587	0	14 803
11.01.01 Basispakket watermanagement	83 838	14 216	587	0	14 803
<i>11.02 Beheer en Onderhoud</i>	249 082	142 810	2 180	– 5 497	139 493
11.02.01 Basispakket waterkeren	130 542	63 242	810	44 411	108 463
11.02.05 Basispakket integraal waterbeheren	77 213	26 702	343	0	27 045
11.02.08 Groot var.onderh.waterbeheer	41 327	52 866	1 027	– 49 908	3 985
<i>11.03 Aanleg</i>	658 314	636 572	1 682	– 216 852	421 402
11.03.01 Real.programma waterkeren	488 097	344 708	18 198	– 80 748	282 158
11.03.02 Real.programma waterbeheren	170 217	291 864	– 16 516	– 136 104	139 244
<i>11.05 Verkenning en planstudie</i>	13 357	26 299	17 062	– 14 247	29 114
11.05.01 Verkenn.progr.hoofdwatersystemen	3 656	9 641	12 256	– 1 486	20 411
11.05.02 Planstudieprogr. waterkeren	8 354	10 029	– 2 325	– 5 544	2 160
11.05.03 Planstudieprogr. waterbeheer	1 347	6 629	7 131	– 7 217	6 543
<i>11.06 Staf Deltacommissaris</i>	4 098	5 663	– 437	0	5 226
11.06.01 Staf Deltacommissaris	4 098	5 663	– 437	0	5 226
<i>11.07 Netwerkgebonden kosten HWS</i>	0	242 179	– 3 550	0	238 629
11.07.01 Apparaatskosten RWS	0	193 524	– 4 174	0	189 350
11.07.02 Overige netwerkgebonden kosten	0	48 655	624	0	49 279
Van totale uitgaven:					
– Apparaatsuitgaven					3 378
– Bijdrage aan baten-lastendienst					402 037
– Restant					443 252
– waarvan op 1 oktober 2011 juridisch verplicht					100%
11.09 Ontvangsten	114 300	121 689	6 102	– 12 274	115 517

OD 11.02

De mutatie op het hoofdproduct Basispakket waterkeren van ca. € 44,4 mln. houdt verband met het in lijn brengen van het benodigde budget met de onderhoudsplanning voor 2011.

De daling van het budget op het hoofdproduct Groot Variabel Onderhoud Waterbeheren van ca. € 50 mln. wordt verklaard door:

- Vertraging als gevolg van een afgebroken aanbesteding op het project renovatie Stuwen in de Lek (€ 44,3 mln.). Om onaanvaardbaar risico op falen van de sluis- en stuwcomplexen te voorkomen is op basis van de evaluaties van de beëindigde aanbesteding een advies voor het vervolgtraject opgesteld. Dit heeft geleid tot een aantal hoofdactiviteiten, met name Levensduurverlengend Variabel onderhoud (LVO). Voorafgaand aan de renovatie wordt nu een aantal noodzakelijke maatregelen opgepakt om uitval te voorkomen en de veiligheid te waarborgen. Deze nieuwe situatie heeft voor dit project geleid tot een nieuwe kasreeks.
- Op het project Haringvliet is de overgang naar de volgende fase vertraagd, waardoor ook de uitgaven (€ 5,6 mln.) in de tijd verschuiven.

OD 11.03

Najaarsnotamutaties (Bedragen x EUR 1 mln.)

Realisatieprojecten Waterkeren (11.03.01)	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting		Stand 2e supple- toire begroting	Gevolgen MIRT	
			Milj. nota ¹	Najaarsnota		Budget	Oplevering
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5=2 t/m 4)		
Uitgaven	488	345	18	- 81	282		
Deltaplan grote rivieren	0	3		1	4	2	
Maatregelen i.r.t. rivierverruiming	13	22	2	- 18	6		
Dijkversterking en Herstel steenbekleding	74	83	- 21	- 5	57	- 1	
Hoogwaterbeschermingsprogramma	283	89	36	- 24	101		
Deltares Deltafaciliteit	8	9		- 1	8		
IJsselsprong Zutphen (smalle geul)	0	0			0		
IJsseldelta Kampen (hoogwatergeul)	0	0			0		
Pilot Zandmotor	39	67	1	- 6	62	pm	
Overige onderzoeken en kleine projecten	70	71	1	- 27	45	pm	
Afronding	1	1	- 1	- 1	- 1		

¹ Deze mutaties zijn in het MIRT-projectenboek 2012 toegelicht (Zie Kamerstukken II, 2011–2012, 33 000 A, nr. 3)

1. De budgetreeks van de projecten NURG (Nadere uitwerking Rivierengebied) en Keent wordt door middel van een kasschuif (naar latere jaren) aangepast op basis van een door de aannemer, op basis van contract/uitvoeringsplanning, ander gewenst kasritme.
2. Om meer inzicht te hebben in het productieproces bij de waterschappen is het contact tussen HWBP-programmabureau en de subsidieneemer geïntensiveerd. Hierdoor is informatie gekomen van de uitvoerders van de subsidieprojecten HWBP waarop de prognose voor 2011 naar beneden bijgesteld.
3. De daadwerkelijke aanleg van de zandmotor verloopt voorspoediger dan eerder dit jaar werd verwacht. De werkzaamheden met betrekking tot de aanleg zullen naar huidige inzichten dit jaar worden afgerond. Naast het aanleg deel moet er ook nog een budget worden overgeheveld naar Delflandse kust en zijn er middelen gereserveerd voor de monitoring na aanleg. Deze budgetten schuiven vooralsnog door naar 2012.
4. De lagere uitgaven 2011 hebben met name betrekking op het project HHS Delfland inzake Delflandse Kust. Deze zijn een gevolg van een

planningsaanpassing van de aannemer. Het project zal in 2013 volgens planning worden opgeleverd.

Najaarsnotamutaties (Bedragen x EUR 1 mln.)

Realisatieprojecten Waterbeheeren (11.03.02)	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting		Stand 2e suppletoire begroting	Gevolgen MIRT	
			Milj.nota ¹	Najaarsnota		Budget	Oplevering
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5=2 t/m 4)		
Uitgaven	170	291	- 17	- 136	138		
Proef Grootschalige Verwerking Baggerspecie (GVB)	0	2	- 2		0		
Stimuleringsregeling verwerking baggerspecie (SVB)	0	1	- 1		0		
1 Subsidie baggeren bebouwd gebied (SUBBIED)	6	14	- 3	- 4	7	pm	
2 Verbeterprogramma Waterkwaliteit Rijkswateren	86	121	- 2	- 75	44		
3 Tijdelijke regeling bestrijding regionale wateroverlast	7	37		- 17	20	pm	
4 Natte natuurprojecten IJsselmeergebied	0	18	- 7	- 10	1		
5 Natuurlijker Markermeer/IJmeer	11	10		- 7	3		
Sanering Vecht	0	0			0		
Depot Hollandsch Diep	0	0			0		
Natuurcompensatie Perkpolder	9	5			5		
5 Verruiming vaargeul Westerschelde	3	9		- 9	0		
Inrichting IJsselmonding	0	1	- 1		0		
Integrale inrichting Veluwe randmeer (IIVR)	17	20		2	22		
6 Innovatie KRW/WB21	12	33		- 15	18		
Synergie KRW/WB21	18	19		- 1	18		
Kleine projecten	0	0			0		
Afronding	1	1	- 1		0		

¹ Deze mutaties zijn in het MIRT-projectenboek 2012 toegelicht (Zie Kamerstukken II, 2011-2012, 33 000 A, nr. 3)

- Deze subsidieregeling loopt ten einde. Jaarlijks worden beschikte subsidiebedragen niet opgehaald. Op het totale project worden op dit moment lagere uitgaven voorzien van bijna € 4 mln. In verband met eventuele nabetalingen wordt dit bedrag door middel van een kasschuif doorgeschoven naar 2012.
- In algemene zin is de uitvoeringsplanning van het verbeterprogramma waterkwaliteit Rijkswateren geactualiseerd. Specifieke oorzaken voor de lagere betalingen in 2011 zijn verder:
  - Inmiddels is duidelijk geworden dat de provincie de aanleg van zoetwaterkanalen niet zal uitvoeren. Deze moeten echter wel worden aangelegd. Op basis van de huidige inzichten zullen de werkzaamheden waarschijnlijk door het Waterschap uitgevoerd gaan worden. Definitieve besluitvorming hieromtrent is nog niet genomen en de kosten hiervoor zullen dan ook niet in 2011 gemaakt gaan worden, maar hoogstwaarschijnlijk in 2012.
  - De KRW taakstelling heeft een vertragend effect gehad op enkele aanbestedingen waardoor uitgaven ook later zullen plaatsvinden.
- Naar verwachting zal een deel van het budget ten behoeve van de Tijdelijke regeling bestrijding regionale wateroverlast vrijvallen aangezien mede overheden geen aanspraak meer maken op de middelen. Na 2011 is hier meer zekerheid over.
- De lagere uitgaven worden veroorzaakt doordat er voor het project Raam (€ 7 mln.) nog geen sluitende afspraken zijn gemaakt over de dekking van de onderhoudscomponent. Derhalve is het project nog niet gestart. Daarnaast is een bedrag van ca. € 3 mln. vanuit ICES toegevoegd voor KRW-projecten. Dit bedrag is niet tot betaling

gekomen daar de besluitvorming over de toedeling naar de afzonderlijke projecten nog niet rond is.

5. De verruiming van de vaargeul is door Vlaanderen uitgevoerd, de wrakken zijn geborgen en het monitoringsprogramma draait op volle toeren. In de raming werd rekening gehouden met een zekere mate van herstelwerkzaamheden. Tot nu toe zijn uit de monitoring echter nog geen onvoorziene effecten van de verruiming geconstateerd in de Westerschelde, dus zijn ook nog geen herstelwerkzaamheden nodig geweest. Het in 2011 gereserveerde deel voor herstelwerkzaamheden is derhalve niet in 2011 tot betaling gekomen. Gezien de afspraak met Vlaanderen dat Nederland maximaal € 30 mln. bijdraagt is het wel van belang dat het totale budget beschikbaar blijft (tot definitieve afronding van het project heeft plaatsgevonden). Het in 2011 niet benodigde budget zou dan ook vooralsnog door moeten schuiven naar latere jaren.
6. Door vertraging bij het publiceren van de 2e tender van de regeling Innovatie KRW/WB21 zijn de subsidiemiddelen later gecommiteerd dan verwacht. Analoog daaraan schuiven de voorschotbetalingen door naar later.

OD 11.05

Najaarsnotamutaties (Bedragen x EUR 1 mln.)

Projectenoverzicht behorende bij 11.05.02 Planstudieprogramma waterkeren	Stand projectbudget MIRT 2012	Mutaties 2e suppletioire begroting		Stand project- budget 2e suppl. begroting
		Kasmu- tatie	Budgetwijziging	
Projectomschrijving				
Extra spuicapaciteit Afsluitdijk	203			203
Diversen		- 6		2

Najaarsnotamutaties (Bedragen x EUR 1 mln.)

Projectenoverzicht behorende bij 11.05.03 Planstudieprogramma waterbeheren	Stand projectbudget MIRT 2012	Mutaties 2e suppletioire begroting		Stand project- budget 2e suppl. begroting
		Kasmu- tatie	Budgetwijziging	
Projectomschrijving				
Volkerak Zoommeer	210			210
Diversen		- 7		7

Op dit artikelonderdeel ontstaat een kasoverschot van in totaal ruim € 14 mln., dat voornamelijk veroorzaakt wordt doordat de uitvoering van het Toekomstbestendig Ecologisch Systeem (TBES) Markermeer naar verwachting vanaf 2016 plaats vindt en doordat de planning van het DP-Veiligheid vertraagd is als gevolg van de besluitvorming omtrent de consultatie van andere overheden, met betrekking tot het onderzoek naar de veiligheidsnormen die meer tijd vraagt dan was voorzien. Tevens worden ten aanzien van studiekosten waterkeren de eindrapportages van de deelprogramma's, op basis waarvan maatregelen in de uitvoering worden genomen, niet in 2011 opgeleverd.

Daarnaast zijn enkele budgetoverhevelingen van het ministerie EL&I aangebracht.

Verplichtingen

De lagere raming van het verplichtingenbudget staat voor een groot deel in relatie tot de lagere uitgaven op de hierboven genoemde artikelonderdelen. Die verplichtingenbudgetten, die vooral te vinden zijn op de diverse

projecten in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, worden verschoven naar het jaar 2012.

Ontvangsten

Een deel (€ 19,1 mln.) van de geraamde ontvangst van het Hoogheemraadschap Delfland voor de versterking van de Delflandse kust zal dit jaar niet worden ontvangen en schuift derhalve door naar 2012. Anderzijds wordt verwacht dat € 6,8 mln. van de in 2012 geraamde ontvangsten in het kader van de uitvoering van het project de Zandmotor reeds in 2011 zal worden ontvangen.

Per saldo kan de raming dan ook met ca. € 12,3 mln. neerwaarts worden bijgesteld.

Budgettaire gevolgen van beleid: Najaarsnota 2011 (Bedragen in EUR 1 000)

12 Hoofdwegennet	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting		Stand 2e suppletoire begroting
	(1)	(2)	Milj.nota (3)	Najaarsnota (4)	(5)=(2t/m4)
Verplichtingen	3 673 148	4 073 276	- 367 095	- 903 053	2 803 128
Uitgaven	3 032 303	2 504 253	86 107	- 51 735	2 538 625
12.01 Verkeersmanagement	50 529	49 502	635	0	50 137
12.01.01 Basispakket verkeersmanagement	50 529	49 502	635	0	50 137
12.01.02 Servicepakket verkeersmanagement	0	0	0	0	0
12.02 Beheer en onderhoud	1 023 854	324 564	- 49 239	53 986	329 311
12.02.01 Basispakket B&O	835 014	140 379	- 497	38 658	178 540
12.02.02 Servicepakket B&O	61 357	61 357	10 758	0	72 115
12.02.04 Groot variabel onderhoud	127 483	122 828	- 59 500	15 328	78 656
12.03 Aanleg en planst.na tracébesluit	1 743 617	1 341 746	175 386	- 209 215	1 307 917
12.03.01 Realisatieprogramma	1 629 128	1 233 603	283 529	- 209 215	1 307 917
12.03.02 Planstudie na tracébesluit	114 489	108 143	- 108 143	0	0
12.04.01 GIV/PPS	190 564	216 088	- 49 191	184 169	351 066
12.05 Verk.en planst.voor tracébesluit	23 739	129 765	4 233	- 80 675	53 323
12.05.01 Verkenningen	2 927	8 164	13 000	0	21 164
12.05.02 Planstudie voor tracébesluit	20 812	121 601	- 8 767	- 80 675	32 159
12.06 Netwerkgebonden kosten HWN	0	442 588	4 283	0	446 871
12.06.01 Apparaatskosten RWS	0	383 548	3 526	0	387 074
12.06.02 Overige netwerkgebonden kosten	0	59 040	757	0	59 797
Van totale uitgaven:					
- Apparaatsuitgaven					7 866
- Bijdrage aan baten-lastendienst					767 473
- Restant					1 763 286
- waarvan op 1 oktober 2011 juridisch verplicht					100%
12.09 Ontvangsten	159 772	192 898	- 80 329	- 5 502	107 067

OD 12.02

De mutatie op het hoofdproduct Basispakket Beheer en Onderhoud van ca. € 38,5 mln. wordt verklaard door:

- Een versnelling van de onderhoudswerkzaamheden 2012 als gevolg van vorstschade ca. € 5 mln.;
- Het in lijn brengen van het benodigde budget met de onderhoudsplan-ning voor 2011 ca. € 47 mln.;
- Een verlaging van het budget als gevolg van de DBFM omzetting A15-MaVa. ca. € 13,5 mln.

De mutatie op het hoofdproduct Groot Variabel Onderhoud van ca. € 15,3 mln. wordt verklaard door:

- Een verhoging van het budget ten behoeve van de Vlaketunnelproblematiek (renovatie van de tunnel en vervanging van objecten) van ca. € 37 mln.;
- Een verlaging van het budget ten behoeve van de levensduurproblematiek van de stalen kunstwerken van ca. € 22 mln. Het huidige beschikbare budget voor 2011 voor groot variabel onderhoud ten behoeve van stalen kunstwerken is gebaseerd op globale ramingen van het totale project. Inmiddels is er meer inzicht in de daadwerkelijke planning en de bijbehorende (meerjarige) kostenramingen. Op basis van deze inzichten dient het budget voor 2011 te worden verlaagd met ca. € 22 mln.

OD 12.03

Najaarsnotamutaties (Bedragen in EUR 1 mln)

Realisatieprojecten hoofdwegennet (12.03.01)	Stand ontwerp begroting	Stand 1e supplettoire begroting	Mutaties 2e supplettoire begroting		Stand 2e supplettoire begroting	Gevolgen MIRT
			Milj. nota ¹	Najaarsnota		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5=2 t/m 4)	
Uitgaven	1 629	1 234	284	- 209	1 309	
A10 Amsterdam praktijkproef FES	13	16	- 14		2	
N9 Koedijk-De Stolpen	10	12	- 3		9	
1 A28 Utrecht-Amersfoort	99	85	- 16	- 16	53	
2 A2 Holendrecht-Oudenrijn	150	77	- 4	26	99	
A2 Oudenrijn-Everdingen	52	66	- 4		62	
A4 Burgerveen-Leiden	89	43	27	3	73	
A4 Delft-Schiedam		- 4	17	3	16	
3 A15 Maasvlakte Vaanplein	221	191		- 191	0	
A12 Zoetermeer-Zoetermeer Centrum		- 5	24		19	
A57 Veersedam-Middelburg	26	25	- 5		20	
4 A2 Maasbrach-Geleen, 2e fase	77	70	- 5	7	72	
A73/74 Venlo-Maasbracht ism A74, N68 en OTR	19	29	- 1		28	
5 A74 Venlo	60	63	- 19	15	59	
6 A2 Passage Maastricht		- 11	60	23	72	
7 A2/A76 Maatregelenpakket Limburg	28	55		- 54	1	
A2 Everdingen-Deil-Zaltbommel-Empel	53	26	- 20		6	- 10
N34 omleiding Ommen	8	6	- 2		4	- 2
N35 Zwolle-Almelo (traverse Nijverdalen)	49	40	- 1		39	
N50 Viaduct Hanzelijn Toekomstvast		- 5	5		0	
8 N50 Ramspol-Ens	35	28	- 6	19	41	
A50 Ewijk-Valburg		6	44		50	
A4 Dinteloord-Bergen op Zoom		24	- 2		22	
N2 Meerenakkerweg (A2 zone)		0			0	
A7 Rondweg Sneek	21	18			18	
N31 Leeuwarden (De Haak)		0	14		14	
9 ZSM 1+2 (spoedwetwegverbreding)	464	244	- 24	37	257	
10 Dynamisch verkeersmanagement	28	48	5	- 15	38	
11 Kleine projecten/Afronding projecten	49	66	- 18	- 18	30	- 12
Programma aansluitingen	35	36	- 16		20	
Quick Wins FES	12	19	- 9		10	
12 A1/6/9 Schiphol/A'dam-Almere	0	- 109	224	- 55	60	
13 Realisatieuitg.op IF 12.03.01 mbt planstudie- uitg.	32	75	31	7	113	
Afronding	- 1	0	2		2	

¹ Deze mutaties zijn in het MIRT-projectenboek 2012 toegelicht (Zie Kamerstukken II, 2011-2012, 33 000 A, nr. 3)

1. Door vertraging van het Wegaanpassingsbesluit en de daarmee samenhangende start van de realisatie van het MIRT-project, wordt de kasprognose voor 2011 naar beneden bijgesteld. De eerder geraamde betalingen worden doorgeschoven naar latere jaren.

2. Door noodzakelijke aanvullende werkzaamheden zijn aanvullende afspraken met de aannemer gemaakt. Dit heeft geleid tot een aanpassing van het kasbudget teneinde dit in overeenstemming te krijgen met de totale verwachte kosten (inclusief de gemaakte aanvullende afspraken).
3. Het beschikbare budget wordt bij Najaarsnota omgezet naar het geïntegreerde contractartikel inclusief een DBFM reeks (Design Build Finance Maintain – ontwerp, bouw, financiering en onderhoud). Voorts is sprake van een herziening van de niet DBFM gerelateerde kosten (kabels en leidingen, grondaankopen, etc).
4. De kasraming is in lijn gebracht met de actuele betalingsafspraken met de aannemer die de spitsstrook Maasbracht-Geleen in 2011 versneld heeft gerealiseerd.
5. De uitvoering verloopt voorspoedig; hogere kasbetalingen worden dit jaar voorzien bij het projectonderdeel Zuiderbrug. Daarnaast worden in 2011 betalingen aan de provincie verricht in verband met mitigerende maatregelen die de provincie uitvoert in het effect- en plangebied van de A74 op basis van het convenant Bereikbaarheidsimpuls Limburg.
6. In verband met een versnelling van grondverwerving worden extra kasuitgaven verwacht in 2011. Voorts worden dit jaar uitgaven versneld in verband met een te verkrijgen TEN subsidie.
7. In het budget is inbegrepen een raming van € 50 mln. ten behoeve van de aansluiting Nuth. Naar verwachting zal dit budget niet in 2011 maar in 2012 worden betaald aan de provincie die de aansluiting zal uitvoeren (betaling volgt pas na onherroepelijk Provinciaal Inrichtingsplan). Voorgesteld wordt het budget door te schuiven naar 2012.
8. Door de voortvarende uitvoering is de kasraming voor 2011 naar boven bijgesteld. Daarnaast is er sprake van een budgettaire tegenvaller (van € 7,5 mln.) als gevolg van een conflict tussen RWS en de aannemer. Deze wordt vooralsnog door middel van een verschuiving uit 2012 naar 2011 binnen het totale budget van het project opgevangen.
9. Om de kasreeks van het project Spoedwet Wegverbreding/Fileplan ZSM weer in overeenstemming te brengen met de actuele planning van de onderliggende projecten is een aanvulling van het budget in 2011 noodzakelijk. Dit heeft onder meer te maken met versnelde betalingen op de projecten Rw27 Lunetten-Rijnsweerd, Rw 12 Waterberg-Velperbroek en Rw4 Badhoevedorp-Amstel.
10. Op basis van een bijgestelde meerjarenprognose waarbij onder andere rekening is gehouden met enige vertraging in de uitvoering vanwege problemen bij de opdrachtnemer, wordt voorgesteld € 15 mln. van het kasbudget door te schuiven naar 2012.
11. De lagere uitgaven betreft een saldo van hogere- en lagere uitgaven op de volgende kleine/afgeronde projecten:
  - De provincie Friesland heeft met de ondertekening van de realisatieovereenkomst de verantwoordelijkheid voor de resterende werkzaamheden voor de Rondweg Sneek overgenomen. De kosten voor RWS zijn daarmee beperkt tot enkele bijdragen aan de provincie. Vanwege technische redenen kan de resterende bijdrage aan de provincie niet in 2011 plaatsvinden en schuift dit door naar 2012. Daarnaast is er sprake van een aanvullende tegenvaller op dit project. Dit heeft te maken met de aanpassing van de Woudvaartbrug, deze dient te worden verbreed en te worden aangepast voor gemotoriseerd verkeer (voorheen fietspad). Uit onderzoek is gebleken dat de brug kampt met constructieve gebreken en er versterkingsmaatregelen getroffen moeten worden. Het onderzoek, de vaststelling van de te nemen maatregelen en vervolgens de onderhandelingen met de gemeente over de kostenverdeling hebben de nodige tijd gekost. Inmiddels zijn kosten en verdeling

- daarvan duidelijk (ruim € 2 mln.). Het Rijksaandeel in deze aanvullende kosten bedraagt € 0,6 mln.
- Na afronding van het project A37 Hoogeveen – Duitse grens resteert een meevaller van € 1,4 mln.;
  - Op het project Rw2 Rondweg Den Bosch en Tangenten Eindhoven is sprake van een meevaller van bijna € 15,3 mln. Dit kasoverschot wordt vooralsnog doorgeschoven naar 2012;
  - In het kader van de tunnelproblematiek is het taakstellend budget van het project Rw73 N68 en OTR +Koninginnelaan via de begroting 2012 verhoogd met € 15,5 mln., wat aan het jaar 2011 is toegevoegd. Op basis van de actuele kasplanning van de totale projectkosten wordt thans voorgesteld het budget in 2011 met € 17,3 mln. te verlagen ten gunste van het jaar 2012;
  - Conform eerdere besluitvorming in het najaar van 2010 over de mee- en tegenvallers wordt het taakstellend budget voor kleine projecten verhoogd met bijna € 8,6 mln. Dit om het historisch ontstane tekort op de EBA's (Erkende Bestuursafspraken) af te dekken.
12. Voor het deel A10-Oost van het project A1/6/9 Schiphol/Amsterdam–Almere verschuift de «schop in de grond» van het 3^e kwartaal 2011 naar het 4^e kwartaal 2011/1^e kwartaal 2012 vanwege een verschuiving van het TB-onherroepelijk van 3^e naar 4^e kwartaal. Dit heeft uiteraard gevolgen voor het kasritme. Daarnaast is de planning voor de grondverwerving en het tempo van verwerving in overeenstemming gebracht met de projectfasering. Hierdoor kan bijna € 174 mln. van het beschikbare budget ten behoeve van de vastlegging van betalingsverplichtingen in 2011 worden verminderd en worden doorgeschoven naar 2012.
13. De grondverwerving in het kader van het project Rw18 Varsseveld – Enschede verloopt voorspoediger dan eerder was voorzien waardoor in 2011 ca. € 13,9 mln. meer uitgaven zullen worden verricht.

Anderzijds is bij het project A59 Geluidsschermen ter hoogte van de gemeente Heusden vertraging ontstaan. Een deel van de schermen kan pas later worden geplaatst in verband met uitstel van de reconstructie van een verkeersplein ter plaatse door de gemeente. Tevens loopt de productie vertraging op als gevolg van brand bij de leverancier van de schermen. Hierdoor verschuiven de geraamde uitgaven ad € 6,9 mln. naar 2012.

OD 12.04

Najaarsnotamutaties (Bedragen x EUR 1 mln.)

Geïntegreerde contractvormen (12.04)	Stand ontwerp begroting	Stand 1e supplettoire begroting	Mutaties 2e supplettoire begroting		Stand 2e supplettoire begroting	Gevolgen MIRT	
			Milj. nota ¹	Najaarsnota		Budget	Oplevering
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5=2 t/m 4)		
Uitgaven	191	216	- 49	184	351		
Aflossing tunnels	51	55	- 4		51		
1 A10 2e Coentunnel	120	69	19	22	110		
2 A12 Lunetten Veenendaal		71	- 64	13	20		
3 A59 Rosmalen-Geffen, PPS	14	15		107	122		
4 A15 Maasvlakte Vaanplein				42	42		
N31 Leeuwarden-Drachten	5	5			5		
Afronding	1	1			1		

¹ Deze mutaties zijn in het MIRT-projectenboek 2012 toegelicht (Zie Kamerstukken II, 2011–2012, 33 000 A, nr. 3)

- 1 Om stagnatie te voorkomen is de aannemer tijdelijk een eenmalige betaling ter beschikking gesteld vooruitlopend op te verrekenen meerkosten.
2. Het project is afgesplitst van het ZSM-programma en als DBFM-project thans als zelfstandig MIRT-project in de Ontwerpbegroting 2012 opgenomen. Bij de conversie naar het geïntegreerde contractartikel is een te laag budget overgeboekt dat thans wordt gecorrigeerd.
3. Met de provincie Noord-Brabant is overeengekomen om de jaarlijkse betaling voor het PPS contract A59 versneld en in één bedrag te betalen. Het gaat om een bedrag van ca. € 107 mln.
4. Het beschikbare budget bij dit project wordt (meerjarig) omgezet naar het geïntegreerde contractartikel inclusief een DBFM reeks (Design Build Finance Maintain – ontwerp, bouw, financiering en onderhoud). Het meerjarige deel zal worden verwerkt in de Voorjaarsnota 2012.

OD 12.05

Najaarsnotamutaties (Bedragen x EUR 1 mln.)

Projectomschrijving	Stand project-budget MIRT 2012	Mutaties 2e suppletoire begroting		Stand projectbudget 2e suppl.begroting
		Kasmutatie	Budgetwijziging	
<i>Projectenoverzicht behorende bij 12.03.02 en 12.05.02: Planstudie hoofdwegennet voor en na tracebesluit</i>				
A1/A6/A9 Schiphol–Amsterdam–Almere	4 094			4 094
A9 Omliegging Badhoevedorp	318			318
A27/A1 Utrecht Noord-knooppunt Eemnes–Aansluiting Bunschoten	252			252
N61 Hoek–Schoondijke	115			115
A12 Ede–Grijsoord	107			107
A1 Beekbergen–Apeldoorn Zuid	35			35
N18 Varsseveld–Enschede	303			303
N33 Assen–Zuidbroek	190			190
N31 Harlingen (traverse Harlingen)	143			143
A10 Zuidas (hoofdweggedeelte)	301			301
A28/A1 Knooppunt Hoevelaken	676			676
A2/A12/A27 Ring Utrecht	1 065			1 065
A12/A15 Bereikbaarheid regio Arnhem–Nijmegen	800			800
N35 Zwolle–Wythmen	45			45
A6/A7 Knooppunt Joure	76			76
A7 Zuidelijke Ringweg Groningen, fase 2	575			575
1 Benutting			5	5
2 Overplanning			– 85	

1. Dit betreft de terugboeking vanuit Hoofdstuk XII van de niet benutte middelen voor het programma Beter Benutten. Het programma is trager op gang gekomen dan verwacht. Het gaat om communicatie, taskforce mobiliteitsmanagement en proceskosten regio's. Omdat het programma volledig uit het Infrastructuurfonds is gefinancierd, worden de middelen teruggeboekt naar het oorspronkelijk budget zodat deze beschikbaar kunnen blijven voor de uitvoering van deze beleidsprioriteit.
2. De voorgestelde mutatie betreft een terugboeking van de in de Voorjaarsnota 2011 opgenomen technische kasschuif ten behoeve van de rijksbrede problematiek.

Verplichtingen

De lagere raming van het verplichtingenbudget is een saldo van mutaties op vrijwel alle projecten en staat voor een deel in relatie tot de lagere uitgaven.

De belangrijkste zijn hieronder weergegeven:

- Rw A1/6/9 Schiphol/Adam–Almere. De planning voor de grondverwerving en het tempo van verwervingen is in overeenstemming gebracht met de projectfasering (zie ook de toelichting bij ad 12 onder artikel 12.03.01).
- Rw 4 omlegging Badhoevedorp; Het beschikbare budget blijkt naar de huidige inzichten niet in 2011 benodigd. De gunning van de realisatiefase is thans voorzien in het 4^e kwartaal 2012. De verschuiving komt voort uit onder andere het bestuurlijk overleg dat meer tijd vergde dan eerder voorzien.
- A15 Maasvlakte-Vaanplein; Op basis van de actuele prognoses wordt voorgesteld om de niet in 2011 benodigde verplichtingenruimte voorshands door te schuiven naar 2012.

Ontvangsten

De verwachting is dat ca. € 5,5 mln. van de ontvangstenraming dit jaar niet zal worden gerealiseerd.

Dit bedrag wat een saldering is van hogere en lagere ontvangsten doet zich voor op de volgende projecten:

- Rw 12 Utrecht west;
- Rw 34 Ommen;
- Rw 2 Holendrecht–Oudenrijn;
- Rw 2 Everdingen–Deil–Zaltbommel–Empel;
- Rw 31 Leeuwarden–Drachten;
- Rw 2 Tangenten Eindhoven;
- Rw 12 Den Haag–Gouda;
- Rw 57 Veersedam–Middelburg;
- A1/6/9 Schiphol/Amsterdam–Almere;
- Programma Aansluitingen.

De meerjarige ontvangstenraming voor deze projecten zal in de Voorjaarsnota 2011 worden aangepast.

Budgettaire gevolgen van beleid: Najaarsnota 2011 (Bedragen in EUR 1 000)

13 Spoorwegen	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting		Stand 2e suppletoire begroting
			Milj. nota	Najaarsnota	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(2t/m4)
Verplichtingen	2 563 179	2 957 010	- 711 646	331 773	2 577 137
Uitgaven	2 435 678	2 440 843	- 7 171	85 370	2 519 042
13.02 Onderhoud en vervanging	1 497 363	1 478 256	58 145	119 025	1 655 426
13.02.01 Regulier onderhoud	620 373	629 476	159 003	0	788 479
13.02.02 Grote onderhoudsprojecten	468 124	491 619	- 109 500	0	382 119
13.02.03 Rentelasten	46 570	46 620	16 290	152 428	215 338
13.02.04 Betuweroute	37 589	10 077	47 734	0	57 811
13.02.05 Kleine infra en overige projecten	324 707	300 464	- 55 382	- 33 403	211 679
13.03 Aanleg	748 762	739 255	- 42 481	20 034	716 808
13.03.01 Real.progr. personenvervoer	725 853	721 986	- 44 921	21 699	698 764
13.03.02 Real.progr. goederenvervoer	22 909	17 269	2 440	- 1 665	18 044
13.04 Geïntegreerde contractvormen/PPS	140 179	162 133	- 25 000	- 12 133	125 000
13.05 Verkenningen en planstudies	49 374	61 199	2 165	- 41 556	21 808
13.05.01 Planstudieprogr. personenvervoer	43 357	56 905	125	- 35 536	21 494
13.05.02 Planstudieprogr. goederenvervoer	6 017	4 294	2 040	- 6 020	314
13.05.03 Verkenningenprogramma	0	0	0	0	0
Van totale uitgaven:					
- Apparaatsuitgaven					12 318
- Bijdrage aan baten-lastendienst					0
- Restant					2 506 724
- waarvan op 1 oktober 2011 juridisch verplicht					100%

13 Spoorwegen	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting	
			Milj. nota	Najaarsnota	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(2t/m4)
13.09 Ontvangsten	29 000	30 928	12 754	38	43 720
- HSA	0	0	0	0	0
- Overig	29 000	30 928	12 754	38	43 720

OD 13.02

Op het budget ten behoeve van de kleine infra- en overige projecten worden lagere uitgaven geraamd van ca. € 33,4 mln., wat het gevolg is van de volgende oorzaken:

- het niet aanwenden van het budget Actieplan Groei op het Spoor ad € 13 mln. en
- de afrekening over 2009 voor Beheer en Instandhouding (B&I) die leidt tot een vordering van € 20 mln. De feitelijke B&I-activiteiten voor 2011 liggen op schema.

De hogere rentelasten hebben betrekking op enerzijds de rentevrijval (€ 2,1 mln.) in verband met de verkoop van de NS-dochter Strukton. Deze gelden worden ten gunste van de algemene middelen gebracht. Anderzijds wordt voorgesteld uit de opbrengst van de verkoop van Strukton een bedrag van € 154,6 mln. aan ProRail te betalen voor de aflossingen van de leningen van ProRail.

Najaarsnotamutaties (Bedragen x EUR 1 mln.)

Realisatieprojecten Personenvervoer (13.03.01)	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting	Gevolgen MIRT	
			Milj. nota ¹	Najaarsnota	Budget	Opleve- ring
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5=2 t/m 4)	
Uitgaven	726	723	- 45	22	700	
BB21 (ontw. Bev21, VPT+, VPT2)	0	5		- 3	2	
1 ERMTS pilot Amsterdam-Utrecht	0	38	- 33	- 5	0	
2 Geluidsanering Spoorwegen	2	- 3	5	- 1	1	
Geluid (empl. en innovatieve ontwikkelingen)	0	0			0	
Kleine projecten	2	1	- 1		0	
HSA Claim	0	0			0	
Integrale spooruitbreiding Amsterdam - Utrecht	5	2			2	
3 Kleine stations	9	10		- 3	7	
4 Afdekking risico's spoorprogramma's	0	75	- 36	- 39	0	
AKI-plan en veiligheidsknelpunten	20	14	- 2	- 1	11	
5 Intensivering Spoor in steden (I)	10	14	- 4	- 8	2	
Intensivering Spoor in steden (II)	0	0			0	
6 Nazorg gereedgekomen lijnen/haltes	7	9	- 4	- 4	1	
Ontsnippering	13	17	- 9	- 2	6	
OV SAAL korte termijn	66	88	- 70	3	21	
Amsterdam Centraal spoor 10/15	0	0			0	
Amsterdam Centraal Cuyperhal	7	11	- 6	- 2	3	
Amsterdam Centraal Fietsenstalling	0	0	1		1	
7 Regionet (inclusief verkeersmaatregelen Schiphol)	34	38	- 17	- 6	15	
8 Vleuten - Geldermalsen 4/6 sp. (incl. RSS)	79	32	23	53	108	
9 OV-terminal stationsgebied Utrecht (VINEX/NSP)	40	41	12	- 18	35	2016

Realisatieprojecten Personenvervoer (13.03.01)	Stand ontwerp begroting	Stand 1e supplettoire begroting	Mutaties 2e supplettoire begroting		Stand 2e supplettoire begroting	Gevolgen MIRT	
			Milj. nota ¹	Najaarsnota		Budget	Opleve- ring
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5=2 t/m 4)		
10 Spoorwegovergang Soestdijkseweg te Bilthoven	17	18	- 6	- 6	6		
11 Den Haag Centraal (t.b.v. NSP)	28	31	- 10	6	27		
12 Den Haag CS: terugbouwen sporen 11/12	2	1	2	- 3	0		
13 Rotterdam Centraal (t.b.v. NSP)	48	44	- 9	21	56		
14 Rijswijk-Schiedam incl. spoorcorridor Delft	53	33	43	20	96		
Breda Centraal (t.b.v. NSP)	10	11	- 8	- 1	2		
Traject Oost (perronverbredingen)	1	1	- 1		0		
15 Traject Oost uitv. convenant DMB	3	3	- 2	- 1	0		
16 Sporen in Arnhem	80	26	65	5	96		
17 Arnhem Centraal (t.b.v. NSP)	15	22	- 4	4	22		
Spoorzone Ede	8	10	- 10		0		
18 Hanzelijn	168	129	22	15	166		
Sporendriehoek Noord Nederland		0	12	- 2	10		
Partiele spooruitbreiding spoor Groningen Leeuwarden		0	2		2		
Afronding	- 1	2			2		

¹ Deze mutaties zijn in het MIRT-projectenboek 2012 toegelicht (Zie Kamerstukken II, 2011–2012, 33 000 A, nr. 3)

1. In december 2010 heeft de gezamenlijke spoorsector, ProRail, NS en KNV, bij lenM een voorstel inclusief subsidieaanvraag ingediend voor de «ERTMS-pilot Amsterdam-Utrecht en ERTMS-expertisecentrum». Bij de beoordeling hiervan bleek dat nader overleg met de spoorsector nodig was over enkele onderdelen, alvorens op basis hiervan beslist zou kunnen worden. Naar verwachting zal besluitvorming hierover begin 2012 plaatsvinden. De kasuitgaven zullen dan ook pas vanaf 2012 plaatsvinden.
2. Het wetsvoorstel Swung-1 is nog niet aangenomen door de Eerste Kamer en daardoor nog niet in werking getreden. Ook de onderliggende regelgeving is nog niet afgerond. Als gevolg van bovenstaande oorzaken kan het meerjarenprogramma geluidsanering nog niet formeel van start en worden de financiële middelen die gereserveerd waren voor 2011 niet allemaal besteed.
3. Als gevolg van het nog niet gereed zijn van de voorpleinactiviteiten van de gemeente is een deel van de geplande activiteiten in Sassenheim doorgeschoven. De indienststelling van de halte is verschoven van april 2011 naar december 2011. Verder is als gevolg van capaciteitsproblemen bij de aannemer de start van de bouw (Groningen Europapark) verschoven waardoor ook de hierbij behorende uitgaven niet in 2011 worden gerealiseerd.
4. Dit jaar wordt geen beroep gedaan op de risicoreservering spoorprogramma.
5. Bij het realiseren van uitgaven op dit budget is lenM afhankelijk van hetgeen de betreffende gemeenten aan uitkeringen opvragen. Vooralnog blijven deze aanvragen achter bij de oorspronkelijke verwachting.
6. De afhandeling is als gevolg van afhankelijkheid van derden lastig te prognosticeren. Het betreft met name de afwikkeling van claims, grond-juridische zaken en geluidssanering.
7. Het Regionetprogramma bestaat uit een groot aantal deelprojecten. Hieronder zijn de voornaamste oorzaken aangegeven waarvan wordt verwacht dat deze zullen leiden tot een lagere realisatie van de kasuitgaven in 2011:
  - Verkorte treinopvolging Zaanlijn

- Op dit deelproject is sprake van een positief aanbestedingsresultaat eind december 2010, waardoor er minder bouwkosten zijn in 2011.
- *Maatregelen Beverwijk*
De fasering is herzien als gevolg van discussie over de scope (oplossing middels lange of korte tunnel) en daarmee verband houdende planologische besluiten. De planstudie duurt hierdoor langer dan vooraf aangenomen. De regio voorziet geen problemen als gevolg van deze vertraging.
  - *Verbetering inhaling Wormerveer (realisatie)*
De uitvoering van verleggen kabels en leidingen loopt iets achter als gevolg van extra afstemming tussen verschillende partijen (gemeente, eigenaren etc.) doordat er sprake is van meerdere projecten op één locatie.
  - *Station Halfweg/Zwanenburg*
Er is vertraging bij de start van de bouw opgetreden als gevolg van latere toekenning van Trein Vrije Perioden en noodzakelijk aanvullend onderzoek naar mogelijke explosieven. Hierdoor worden uitgaven verschoven naar 2012. Daarnaast wordt minder uitgegeven als gevolg van een gunstig aanbestedingsresultaat.
8. Het project Vleuten–Geldermalsen bestaat uit een groot aantal deelprojecten. Naast bijdragen vanuit lenM zijn er ook bijdragen van ondermeer de gemeente Utrecht en RWS aan de deelprojecten. Bij het opstellen van de kasprognose 2011 is de benodigde bijdrage van lenM fors te laag ingeschat.
  9. In 2011 is de realisatie van Utrecht CS gestart. Gedurende de eerste helft van 2011 werden de consequenties van de vertraging in het voortraject van dit project (overleg stakeholders, planologische procedures) op de planning duidelijk. De planning van de oplevering schuift door van 2015 naar 2016.
  10. Er is besloten om werkterreinen te huren in plaats van te kopen. Tevens is de verwerving van de voor het project benodigde gronden vertraagd als gevolg van het nog niet definitief zijn van de projectgrenzen. Naar verwachting zullen beide ontwikkelingen leiden tot een lagere kasrealisatie in 2011.
  11. Binnen het project hebben diverse bijstellingen van deelplanningen plaatsgevonden, waarbij kan worden gedacht aan het uitvoeren van activiteiten in een andere volgorde. Deze bijstellingen hebben geen effect op de totaalplanning van het project maar hebben wel geleid tot een herziene kasstroom.
  12. Momenteel worden de mogelijkheden gezien om het ontwerp te vereenvoudigen, met een betrouwbaardere dienstregeling als resultaat. Dit leidt tot een vertraging van de geprognosticeerde kasuitgaven.
  13. De hogere uitgaven worden voornamelijk veroorzaakt door:
    - inzicht in de hoogte van stelposten voor onder andere installaties en afbouw, deze waren bij de totstandkoming van de planning in december 2010 nog niet ingevuld;
    - een in samenspraak met de financiers aangepaste wijziging in de volgorde van verrekening van kosten;
    - een herziene bouwfasering met daaraan gekoppeld een actualisering van de bij lenM te declareren bedragen.
  14. De voortgang van het betonwerk van de tunnel verloopt voorspoediger dan gepland (einddatum project blijft gelijk). Daarnaast hebben afrekeningen meerwerk plaatsgevonden als gevolg van met name grondwaterproblematiek. Tijdelijke bouwconstructies (stempels) en tunnelwanden moesten extra worden versterkt als gevolg van hoge tegendruk van grondwater in de tunnel. Verwacht wordt dat beide effecten dit jaar tot hogere uitgaven zullen leiden.
  15. Gesprekken met RWS hebben geleid tot aanpassing van het ontwerp, waardoor een aanpassing van het bestemmingsplan nodig is. Hierdoor

verschuift de planning van het deelproject Maarsbergen-Realisatie en zal de oplevering een jaar later plaatsvinden.

16. Gedurende de uitvoering van het project zijn, in de aanloop naar een grote buitendienststelling, wijzigingsvoorstellen (van zowel aannemer als ProRail) gedaan op het realisatiecontract. Deze voorstellen hebben onder meer betrekking op optimalisatie van de uitvoering en meerwerken. Dit zal in 2011 leiden tot een geringe afwijking van de geraamde kasuitgaven.
17. Op dit project is ten onrechte een deel van de forfaitaire aftrek 2011 geboekt. Feitelijk is sprake van een onderbesteding door vertraging in de aanbestedingsprocedure (te hoge inschrijving). Hierdoor is de start van de bouw en daarmee ook de kasuitgaven in 2011 verschoven.
18. De voortgang van het project verloopt voorspoedig. Contracten (zoals Nieuwe Land en Tunnel Drontermeer) worden eerder afgerond en financieel afgerekend dan waarmee rekening was gehouden. Deze trend heeft zich in de tweede helft van 2011 voortgezet voor de contracten Oude Land, Bypass IJssel, IJsselbrug en Ombouw Lelystad.

Najaarsnotamutaties (Bedragen x EUR 1 mln.)

Realisatieprojecten Goederenvervoer (13.03.02)	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting		Stand 2e suppletoire begroting	Gevolgen MIRT
			Milj. nota ¹	Najaarsnota		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5=2 t/m 4)	Budget Oplevering
Uitgaven	23	17	2	- 2	17	
PAGE risico reductie	3	4	- 3		1	
Geluidspilot Goederenvervoer	0	0			0	
Optimalisering Goederencorridor Rotterdam-Genua			1		1	
Electr. empl. Maasvlakte West en passeerspoor Botlek	1	3	- 3		0	
Uitv.progr. Goed. route Elst-Deventer-Twente (NaNov)	16	11	3		14	
Sloelijn/geluidmaatregelen Zeeuwse-lijn	2	0			0	
Kleine projecten	1	- 2	3		1	
1 Nazorg gereedgekomen lijnen-haltes Afronding	1	2		- 2	0	
	- 1	- 1	1		0	

¹ Deze mutaties zijn in het MIRT-projectenboek 2012 toegelicht (Zie Kamerstukken II, 2011-2012, 33 000 A, nr. 3)

1. De afhandeling is als gevolg van afhankelijkheid van derden lastig te prognosticeren. Het betreffen met name de afwikkeling van claims, grond-juridische zaken en geluidssanering.

OD 13.04

De lagere uitgavenraming heeft betrekking op het contract met de infraprovider en wordt geheel veroorzaakt door de lage rentestand. In het contract is gerekend met een voorcalculatorische rentestand, die jaarlijks wordt aangepast aan de vigerende rentestand.

Najaarsnotamutaties (Bedragen x EUR 1 mln.)

<i>Projectenoverzicht behorende bij 13.05.01 Spoorwegen personenvervoer; planstudie</i>		Stand project- budget MIRT 2012	Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand projectbudget 2e suppl.be- groting
Projectomschrijving		Kasmutatie	Budgetwij- ziging	
1	Programma Hoogfrequent Spoorvervoer Amsterdam Zuidas: deel station (tbv NSP)	2 841 231	- 19	2 822 231
2	Amsterdam Zuidas WTC 4-sp + keersporen	95	- 4	91
3	OV Schiphol-Amsterdam-Almere-Lelystad Quick-scan Decentraal Spoor Gelderland	989 31	- 7 - 1	982 30
4	Traject Oost Grensoverschrijdend Spoorvervoer Kleine projecten	8 43 5	- 4	4 43 5

1. De start van de planuitwerkingsfase PHS heeft meer tijd in beslag genomen dan verwacht. Vooral nog is er geen sprake van een vertraagde oplevering van de projecten. Realisatie van PHS uiterlijk in 2020 blijft de doelstelling.
2. In 2011 is gewerkt aan de voorbereiding van een voorkeursbesluit over de Zuidas. De kosten daarvan worden gedeeld tussen Rijk en Regio. Onderlinge verrekeningen en declaraties van deelnemende partijen zoals ProRail en RWS vergen meer tijd, hetgeen in dit jaar tot lagere uitgaven ten opzichte van de raming zullen leiden.
3. Binnen het OV SAAL project lopen diverse planstudies. Twee planstudies zijn afgerond en goedkoper uitgevallen dan oorspronkelijk geraamd. Bij 3 andere planstudies is sprake van vertraging onder andere vanwege de koppeling aan de besluitvorming OV SAAL lange termijn en herdefiniëring vanwege «Kort Volgen».
4. De planstudie Driebergen-Zeist is nog niet geheel afgerond. Het indienen van de beschikkingsaanvraag, op basis waarvan een declaratie kan worden ingediend, verschuift hierdoor naar 2012. Voorts is door wisselingen bij de stakeholders (onder meer gemeente) extra afstemming met betrekking tot heroverweging van het ontwerp nodig geweest. Hierdoor kan de beschikkingsaanvraag pas in 2012 worden ingediend en verschuiven de hiermee samenhangende geplande uitgaven voor de planstudie Bunnik.

Najaarsnotamutaties (Bedragen x EUR 1 mln.)

<i>Projectenoverzicht behorende bij 13.05.02 Spoorwegen goederenvervoer; planstudie</i>		Stand project- budget MIRT 2012	Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand projectbudget 2e suppl. begroting
Projectomschrijving		Kasmutatie	Budgetwij- ziging	
	Aslasten Cluster III	38		38
	Optimalisering Goederencorridor R'dam-Genua	28	- 2	26
1	ERTMS Amsterdamse haven-Betuweroute	3	- 1	2
1	ERTMS Rotterdam-Antwerpen	3	- 1	2
	Spooraansluiting 2e Maasvlakte achterlandverb.	212	- 2	210
	Goederenverbinding Antwerpen-Roergebied (IJzeren Rijn)	0		0
	Goederenroute Elst-Deventer-Twente (NaNOV)	5		5
	Kleine projecten/studies	5		5

1. Het overleg met ProRail over de wijze waarop de planstudiefase ingericht zal worden neemt meer tijd in beslag dan vooraf aangenomen. Dit heeft er toe geleid dat de oorspronkelijk voor 2011 geplande werkzaamheden in 2012 zullen worden gerealiseerd, maar vormt geen bedreiging voor de geplande ingebruikname.

Budgettaire gevolgen van beleid: Najaarsnota 2011 (Bedragen in EUR 1 000)

14 Regionaal/lokale infra.	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting	
	(1)	(2)	Milj. nota (3)	Najaarsnota (4)	(5)=(2t/m4)
Verplichtingen	159 787	386 353	- 641	150 900	536 612
Uitgaven	231 355	275 667	36 190	14 666	326 523
14.01 Grote regionaal/lokale projecten	161 526	224 252	41 999	- 128 089	138 162
14.01.01 Verkenningen	0	0	0	0	0
14.01.02 Planstudieprogr.reg./lok	18 300	13 496	31 933	- 45 428	1
14.01.03 Real.progr. reg./lok.	143 226	210 756	10 066	- 82 661	138 161
14.02 Regionale Mob. Fondsen	25 105	25 870	89	0	25 959
14.03 RSP - ZZL: Pakket Bereikbaarheid	44 724	25 545	- 5 898	142 755	162 402
14.03.01 RSP - ZZL: RB projecten	39 495	25 450	- 5 837	- 7 381	12 232
14.03.02 RSP - ZZL: RB mob.fondsen	0	0	0	150 000	150 000
14.03.03 RSP - ZZL: REP	5 229	95	- 61	136	170
Van totale uitgaven:					
- Apparaatsuitgaven					23
- Bijdrage aan baten-lastendienst					0
- Restant					326 500
- waarvan op 1 oktober 2011 juridisch verplicht					96%
14.09 Ontvangsten	0	0	0	0	0

OD 14.01.02
Najaarsnotamutaties (Bedragen x EUR 1 mln.)

14.01.02 Regionale/lokale infrastructuur;planstudie		Stand project-budget MIRT 2012	Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand projectbudget 2e suppl.begroting
Projectomschrijving			Kasmutatie	Budgetwijziging
1	Haaglanden/Den Haag, R'damsebaan (vh. Trekvljettrace)	228		228
	A12/A20 Parallelstructuur Gouweknoop	109	- 16	93
	Rijn Gouwelijn West	46		46
	Utrecht Tram-CS-De Uithof	110		110
2	Eindhoven Helmond, voltooiing verkeersruit (T-str.)	259	- 13	246
3	Overige projecten	var.	- 17	var.

- Omdat er nog geen overeenkomst of beschikking is zullen dit jaar geen uitgaven op het project Parallelstructuur A12/Gouwe worden verricht.
- Het project BOSE is onderdeel geworden van de T-structuur Eindhoven Helmond. Dit onderzoek loopt nog en er is geen beschikking afgegeven.
- De verwachting is dat de in de begroting geraamde gelden ten behoeve van onder andere WROOV, Claim Stadsregio Rotterdam OV Chip en het fietsbeleid dit jaar niet tot betaling zullen leiden.

Najaarsnotamutaties (Bedragen x EUR 1 mln.)

Real.progr.reg.lok. (14.01.03)	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting	Gevolgen MIRT
	(1)	(2)	MNjjaarsnota nota 1 (3)	(4)	Budget Oplevering (5=2 t/m 4)
Uitgaven	143	211	10	- 83	138
Noord/Zuidlijn Noord-WTC	64	37	56	- 3	90

Real.progr.reg.lok. (14.01.03)		Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting		Stand 2e suppletoire begroting	Gevolgen MIRT
				MNjaarsnota nota 1			Budget Oplevering
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5=2 t/m 4)	
1	N201	19	30	2	- 22	10	
2	Rijn Gouwelijn Oost Scheveningen Boulevard	41 2	71 3	1 1	- 72	0 4	
3	Randstadrail (incl. voorbereidingskosten en aanlanding)	0	51	- 52	17	16	
4	Startstation Erasmuslijn	0	0	2	- 2	0	
5	Beneluxmetro (ecl.Bodemsanering)	0	2		- 2	0	
	Tilburg Noordwesttangent	0	0			0	
	Nijmegen 2e stadsbrug	16	16			16	
	Afronding	1	1		1	2	

¹ Deze mutaties zijn in het MIRT-projectenboek 2012 toegelicht (Zie Kamerstukken II, 2011–2012, 33 000 A, nr. 3)

1. Het subsidieproject is vertraagd door twee exogene oorzaken a) de Provinciale Staten hebben de planning van de mijlpalen aangepast omdat de uitvoering is vertraagd en b) de minister is akkoord gegaan met de gestrekte Boerenland-variant, waardoor een onteigeningsprocedure gestart moet worden. De in 2011 geplande grondaankopen en bijdragen daarvoor, kunnen daarom niet doorgaan. Via een kort geding wordt getracht met de werkzaamheden te kunnen starten vooruitlopend op de onteigening, waardoor er geen vertraging voor de oplevering van het project hoeft te ontstaan.
2. Door gewijzigde plannen van de provincie Zuid-Holland kon er geen beschikking worden afgegeven. Verwacht wordt dat er begin volgend jaar meer duidelijkheid is omtrent de plannen.
3. Het project is vertraagd door problemen met de grondaankopen. Er zal in 2011 één betaling voor de ZORO bus van bijna € 18 mln. worden verricht. De rest volgt in 2012/2013.
4. Door uitstel van de planaanpak worden dit jaar geen uitgaven verwacht.
5. Het geraamde budget is bestemd voor de betaling van de subsidie-eindafrekening waarvoor reed de betalingsverplichting is vastgelegd. De concrete betaling wordt dit jaar echter niet verwacht, waardoor het budget kan doorschuiven naar 2012.

OD 14.03.02

De bestuursovereenkomst RSP-ZZL met Het Noorden omvat onder andere een mobiliteitsfonds.

De regio heeft aangegeven nog in december een extra storting te doen. Dit ondermeer om met de extra middelen in het fonds financieringsmanagement op het totale pakket aan maatregelen van de RSP-ZZL deal toe te kunnen passen. Met de noordelijke provincies wordt overleg gevoerd om dit jaar nog een betaling ad € 150 mln. aan dit fonds te verrichten.

Budgettaire gevolgen van beleid: Najaarsnota 2011 (Bedragen in EUR 1 000)

15 Hoofdvaarwegennet	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting	
			Milj. nota	Najaarsnota	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(2t/m4)
Verplichtingen	1 105 352	1 284 763	- 295 958	- 64 815	923 990
Uitgaven	928 122	969 882	- 205 497	177 322	941 707
15.01 Verkeersmanagement	74 753	23 070	296	0	23 366
15.01.01 Basispakket verkeersmanagement	74 753	23 070	296	0	23 366
15.01.02 Servicepakket verkeersmanagement	0	0	0	0	0
15.02 Beheer en onderhoud	488 579	289 667	- 28 404	185 451	446 714
15.02.01 Basispakket B&O hoofdvaarwegen	402 108	196 477	6 107	0	202 584
15.02.02 Servicepakket B&O hoofdvaarwegen	29 060	29 645	- 6 862	184 306	207 089
15.02.04 Groot var. onderhoud hoofdvaarwegen	57 411	63 545	- 27 649	1 145	37 041
15.03 Aanleg en planstudie na tracébesluit	344 707	375 517	- 164 529	- 8 129	202 859
15.03.01 Realisatieprogr. hoofdvaarwegen	336 100	342 132	- 132 113	- 7 223	202 796
15.03.02 Planstudieprogr. na tracébesluit	8 607	33 385	- 32 416	- 906	63
15.05 Verk. en planstudies voor tracébesluit	20 083	22 225	- 13 676	0	8 549
15.05.01 Verkenningen	8 475	0	0	0	0
15.05.02 Planstudieprogramma voor tracébesluit	11 608	22 225	- 13 676	0	8 549
15.06 Netwerkgebonden kosten HVWN	0	259 403	816	0	260 219
15.06.01 Apparaatskosten RWS	0	246 701	653	0	247 354
15.06.02 Overige netwerkgebonden kosten	0	12 702	163	0	12 865
Van totale uitgaven:					
- Apparaatsuitgaven					
- Bijdrage aan baten-lastendienst					504 189
- waarvan 15.03 Aanleg en planst.na tb.					0
- Restant					437 518
- waarvan op 1 oktober 2011 juridisch verplicht					100%
15.09 Ontvangsten	56 874	74 837	- 26 461	- 16 547	31 829

OD 15.02

In het Bestuurlijk Overleg MIRT Voorjaar 2011 is tussen de provincies Friesland, Groningen en het ministerie van IenM afgesproken om een eensluidend voorstel voor het beheer en onderhoud van de noordelijke vaarwegen uit te werken ter besluitvorming in het Bestuurlijk Overleg MIRT najaar 2011.

Tussen IenM en de provincies is in principe overeenstemming bereikt over de overdracht van het Harinxmakanaal en Winschoterdiep naar de provincies en het opnemen van de hoofdvaarweg Lemmer-Delfzijl binnen het hoofdvaarwegennet.

De intentie is om het hiermee gemoeide bedrag geheel in 2011 te betalen aan de Noordelijke provincies, maar is onder voorbehoud van goedkeuring Provinciale Staten.

OD 15.03
Najaarsnotamutaties (Bedragen x EUR 1 mln.)

Realisatieprojecten hoofdvaarwegen (15.03.01)	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting	Gevolgen MIRT
			Milj. nota ¹	Najaarsnota	Budget Oplevering
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=2 t/m 4)
Uitgaven	336	342	- 132	- 7	203
1 Dynamisch verkeersmanagement	35	32	- 16	- 6	10
Quick Wins binnenhavens	20	29	- 7		22

Realisatieprojecten hoofdvaarwegen (15.03.01)	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletioire begroting	Mutaties 2e suppletioire begroting		Stand 2e suppletioire begroting	Gevolgen MIRT
			Milj. nota ¹	Najaarsnota		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5=2 t/m 4)	
Renovatie Noordzeesluizen IJmuiden	0	0			0	
Verbeteren vaargeul IJsselmeer						
2 (Amsterdam-Lemmer)	1	3		- 3	0	
3 Walradar Noordzeekanaal	0	14	- 4	- 4	6	
Lekkanaal, verbreding kanaalzijde en uitbreiding ligpl.	0	9	- 9		0	
Burgemeester Delenkanaal Oss	0	0			0	
Tweede Sluis Lith	0	0			0	
Wilhelminakanaal Tilburg	23	36	- 36		0	
4 Zuid-Willemsvaart, oml. en opwaarderen (Maas-Veghel)	48	29	- 4	11	36	
Zuid-Willemsvaart; renovatie middendeel klasse II	0	5	- 4		1	
Zuid-Willemsvaart; vervanging sluizen 4, 5 en 6	25	12	- 12	1	1	- 8
Maasroute, modernisering fase 2	133	109	- 1	- 2	106	
Bouw 4e sluis kolk Ternaaien			9	- 1	8	
Twentekanalen, verruiming (fase 1)	0	2	- 2		0	
Vaarweg Lemmer-Delfzijl fase 1; verb. tot klasse Va	18	17	- 10		7	
Verruiming vaarweg Eemshaven Noordzee	17	30	- 28		2	
Duurzame havens	2	3	- 1		2	
Kleine projecten	0	1	- 1		0	
Ligplaatsvoorzieningen	0	0			0	
5 Walradarsystemen	10	11	- 6	- 3	2	pm
Afronding	4				0	

¹ Deze mutaties zijn in het MIRT-projectenboek 2012 toegelicht (Zie Kamerstukken II, 2011–2012, 33 000 A, nr. 3)

1. Dit project bestaat uit 13 deelprojecten. Er bleek meer tijd benodigd voor het verkrijgen van draagvlak bij partners en de voorbereiding van marktwerking. De oorspronkelijk ingeboekte reeks was gebaseerd op een ruwe schatting van de kosten over de jaren. Inmiddels zijn de plannen verder uitgewerkt en is er meer zicht op de daadwerkelijke kosten en meerjarige planning. Hierop dient de meerjarige kasplanning dan ook te worden aangepast.
2. Binnen dit project is één deelproject in overleg met de opdrachtgever stopgezet.
3. Als gevolg van planningsproblemen bij de aannemer is de aanvang van het project vertraagd. Dit heeft tot gevolg dat ook een groot deel van de kosten later gemaakt zullen worden.
4. Het betalingspatroon van de aannemer wijkt af van de vooraf door het projectteam ingeschatte planning en bijbehorende kasreeksen zoals deze in de begroting zijn geraamd.
5. De aanleg van de Zeeverkeerscentrale is in 2011 stopgezet. Mede als gevolg daarvan zal een deel van het kasbudget niet in 2011 benut worden. Vooral nog wordt voorgesteld dit budget door te schuiven naar 2012. Bij de herijking van de totale raming van dit project zal bezien worden of er mogelijk sprake is van een meevaller en wat de omvang daarvan is.

OD 15.05

Najaarsnotamutaties (Bedragen x EUR 1 mln.)

15.03.02/15.05.02 Planstudieprogramma voor- en na tracébesluit/ projectbesluit Projectomschrijving	Stand project- budget MIRT 2012	Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand projectbudget 2e suppl. begroting
		Kasmutatie	Budgetwij- ziging
Maasroute, modernisering fase 2, verbreding Julianakanaal	65	- 1	64
Verbreding Maasgeul	3		3
Amsterdam-Rijnkanaal, verwijderen keersluis Zeeburg	14		14
Lichterens Buitenhaven IJmuiden	63		63
Vaarweg IJsselmeer-Meppel	35		35
Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen Amsterdam-Lemmer	6		6
Zeetoegang IJmond	0		0
Lekkanaal/3e kolk Beatrixsluis	177		177
Cap.uitbreiding overnachtingsplaatsen Merwedede	28		28
Uitbreiding ligplaatscapaciteit Beneden Lek	3		3
Verkeerssituatie Splitsing Hollandsch Diep-Dordtsche Kil	9		9
Bovenloop IJssel	36		36
Verruiming Twentekanal (fase 2) en capaciteitsuitbreiding sluis Eefde			0
capaciteitsuitbreiding sluis Eefde	95		95
Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen IJssel	27		27
Waal, toekomstvisie	142		142
Vaarweg Lemmer-Delfzijl fase 2; verbetering tot klasse Va	0		0
Verdieping vaarweg Harlingen-Kornwerderzand (Boontjes)	5		5

Verplichtingen

De neerwaartse bijstelling van de verplichtingenraming staat voor een deel in relatie tot de hierboven genoemde lagere uitgaven.

Daarnaast wordt nog een aantal verschuivingen in de projectramingen uit/naar 2011 aangebracht voornamelijk door bijstellingen van de planning, actualisatie van de ramingen en vertraagde besluitvorming. Dit doet zich voornamelijk voor op de volgende projecten:

- Impuls groot onderhoud;
- Lemmer-Delfzijl;
- Maasroute fase 2;
- Zuid-Willemsvaart, omlegging en opwaarderen (Maas-Veghel);
- Verruiming Eemshaven-Noordzee;
- Waal, toekomstvisie.

Ontvangsten

De neerwaartse bijstelling van de ontvangstenraming is het gevolg van de volgende voornaamste oorzaken:

- De overige aanleg ontvangsten zijn nauwelijks te voorzien, waardoor de in de begroting opgenomen reeks dan ook geen werkelijke grondslag heeft. Vooralsnog wordt voorgesteld deze raming van ca. € 12,7 mln. door te schuiven naar 2012, waarna uit een nadere analyse zal moeten blijken of deze reeks niet als tegenvaller moet worden afgeboekt;
- Door tegenvallende resultaten bij het vermarkten van gebaggerd zand (afnemers blijken niet bereid hiervoor te betalen);
- Als gevolg van vertragingen in de start van project Walradar Noordzee-kanaal zullen ook de ontvangsten later gerealiseerd worden (zie ook de toelichting bij ad 3 onder 15.03).

Budgettaire gevolgen van beleid: Najaarsnota 2011 (Bedragen in EUR 1 000)

16 Megaproj.niet Verkeer en Vervoer	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting
	(1)	(2)	Milj. nota (3)	Najaarsnota (4)	(5)=(2t/m4)
Verplichtingen	370 609	529 455	- 26 185	- 99 610	403 660
Uitgaven	658 605	645 969	- 8 481	- 11 079	626 409
16.01 Project Mainportontwikkeling R'dam	443 318	447 126	16 366	- 14 454	449 038
16.01.01 Planstudie PMR	0	0	0	0	0
16.01.02 Realisatieprogramma PMR	443 318	447 126	16 366	- 14 454	449 038
16.02 Ruimte voor de Rivier	172 831	132 657	- 19 792	27 000	139 865
16.03 Maaswerken	42 456	44 619	1 696	- 23 625	22 690
16.04 Netwerkgebonden kosten megaproj. niet VenV	0	21 567	- 6 751	0	14 816
16.04.01 Apparaatskosten RWS	0	21 567	- 6 751	0	14 816
16.04.02 Overige netwerkgebonden kosten	0	0	0	0	0
Van totale uitgaven:					
- Apparaatsuitgaven					2
- Bijdrage aan baten-lastendienst					14 816
- Restant					611 591
- waarvan op 1 oktober 2011 juridisch verplicht					100%
16.09 Ontvangsten	20 186	22 787	- 22 787	0	0

Najaarsnotamutaties (Bedragen x EUR 1 mln.)

Realisatie Megaprojecten niet VenV (16)	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting	Gevolgen MIRT
	(1)	(2)	Milj. nota ¹ (3)	Najaarsnota (4)	Budget Opleve- ring (5=2 t/m 4)
Uitgaven	658	646	- 8	- 11	627
Project Mainport Rotterdam	443	447	17	- 14	450
1 Uitvoeringsorganisatie	1	4		- 2	2
750 ha	0	0			0
Groene verbinding	8	8			8
Bestaand Rotterdams Gebied (BRG)	0	0			0
Voorfinanciering FES monitoringspro-gramma	0	0			0
2 Voorfinanciering FES natuurcompensatie	10	11	1	- 6	6
Landaanwinning	356	356	7		363
BTW Buitencontour	68	68	1		69
3 Onvoorzien	0	0	8	- 6	2
4 Ruimte voor de rivier	173	133	- 20	27	140
Uitvoeringskosten	135	94	- 20	25	99
Planstudiekosten	5	19		2	21
Projectorganisatie en projectmanagement	13	0			0
EU en projectgebonden ontvangsten	20	20			20
5 Maaswerken	42	44	2	- 24	22
Zandmaas	38	34	1	- 18	17
Grensmaas	4	10	1	- 6	5
Apparaatskosten RWS		22	- 7		15

¹ Deze mutaties zijn in het MIRT-projectenboek 2012 toegelicht (Zie Kamerstukken II, 2011-2012, 33 000 A, nr. 3)

1. Deze lagere uitgaven kunnen voor een deel worden verklaard doordat er in deze fase van het project minder personele inzet wordt gepleegd ten behoeve van dit project. De inhuur is de laatste jaren fors vermindert, waardoor de jaarlijkse uitgaven voor de projectorganisatie een dalende tendens vertonen. Daarnaast is de in het verleden opgevoerde

kasreeks nooit aangepast aan deze ontwikkeling. Doordat er een aantal jaren voordelig saldo is meegenomen, is dit gecumuleerd tot een budget dat niet in overeenstemming was met een reële planning. Zoals het er op dit moment uitziet zullen er voor de projectorganisatie ook na 2014 nog uitgaven gedaan dienen te worden, reden waarom wordt voorgesteld dit kasoverschot door te schuiven naar later.

2. De lagere uitgaven op dit deelproject ie worden onder andere veroorzaakt doordat was voorzien in de betaling van ca. € 2 mln. aan nadeelcompensatie in 2011. Tot op heden is er slechts door 3 partijen een beroep gedaan op nadeelcompensatie en twee van deze zaken zijn afgewezen. Er kan nog wel beroep worden aangetekend. Een andere oorzaak is gelegen in het feit dat de kasreeks, zoals die in de begroting is opgenomen, sedert 2009 niet meer is aangepast. Inmiddels is duidelijk dat het uitgavenpatroon anders verloopt dan eerder was voorzien. Bij de begroting 2013 zal de kasreeks daarop worden geactualiseerd.
3. Het karakter van dit budget is dat het een risicoreservering is waaruit geput kan worden indien bepaalde risico's zich voordoen. De opgenomen kasreeks in de begroting is betrekkelijk willekeurig, omdat het karakter van risico's nu eenmaal is dat ze moeilijk te voorspellen zijn. Tot op heden zijn er slechts 2 risico's bekend, waarvoor een beroep op de post onvoorzien zal worden gedaan. De reden van de onderuitputting is gelegen in het feit dat de voorziene risico's zich tot op heden slechts op zeer beperkte mate hebben voorgedaan. Echter het totale budget voor de post onvoorzien dient wel gehandhaafd te blijven, omdat de mogelijkheid zeker nog aanwezig is dat risico's zich in de toekomst alsnog zullen voordoen.
4. Deze mutatie is noodzakelijk om nog dit jaar grondaankopen in het kader van Ruimte voor de rivier te kunnen verrichten.
5. Deze mutatie is noodzakelijk om aansluiting te krijgen met de reële kasplanning van beide projecten.

Verplichtingen

De mutatie op de verplichtingraming bestaat enerzijds uit een verhoging ten behoeve van reeds bij Miljoenennota 2012 toegevoegde prijsbijstelling en anderzijds een verlaging van de verplichtingraming voor het project Zandmaas wat noodzakelijk is om aansluiting te krijgen met de reële verplichtingenplanning van het project.

Budgettaire gevolgen van beleid: Najaarsnota 2011 (Bedragen in EUR 1 000)

17 Megaprojecten Verkeer en Vervoer	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting		Stand 2e suppletoire begroting
			Milj.nota	Najaarsnota	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(2t/m4)
Verplichtingen	132 220	295 610	- 124 239	- 2 440	168 931
Uitgaven	0	81 583	39 500	- 50 086	70 997
17.01 Westerscheldetunnel	0	5 147	0	0	5 147
17.02 Betuweroute	0	19 749	2 500	- 14 500	7 749
17.03 Hoge snelheidslijn	0	53 346	37 000	- 33 146	57 200
17.03.01 Realisatie HSL-zuid	0	53 346	37 000	- 33 146	57 200
17.03.02 Realisatie HSL-zuid spoorwegen	0	0	0	0	0
17.03.03 Realisatie HSL-zuid hoofdwegen	0	0	0	0	0
17.04 Anders betalen voor mobiliteit	0	3 341	0	- 2 440	901
17.05 Zuiderzeelijn	0	0	0	0	0
Van totale uitgaven:					
- Apparaatsuitgaven					

17 Megaprojecten Verkeer en Vervoer	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting		Stand 2e suppletoire begroting
			Milj.nota	Najaarsnota	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(2t/m4)
– Bijdrage aan baten-lastendienst					70 997
– Restant					58%
– waarvan op 1 oktober 2011 juridisch verplicht					
17.09 Ontvangsten	0	0	2 500	0	2 500

OD 17.02

De oorzaak van de lagere kasuitgaven betreft een vertraging op de activiteiten BB21 en plasverkleinende maatregelen. Deze gelden worden aan de jaren 2013 tot en met 2015 toegevoegd.

OD 17.03

Op basis van een herziene kasraming blijkt dat het budget ten behoeve van de HSL-zuid met ruim € 33 mln. kan worden verminderd.

OD 17.04

Voor 2011 worden uitgaven van bijna € 1 mln. voorzien. Het opgenomen kasoverschot wordt overgeboekt naar Planstudies voor tracébesluit op artikel 12.

Budgettaire gevolgen van beleid: Najaarsnota 2011 (Bedragen in EUR 1 000)

18 Overige uitgaven en ontvangsten	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting		Stand 2e suppletoire begroting
			Milj. nota	Najaarsnota	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(2t/m4)
Verplichtingen	20 920	308 418	15 020	191	323 629
Uitgaven	27 103	315 668	– 10 015	– 8 421	297 232
18.01 Saldo van de afgesloten rekeningen	0	0	0	0	0
18.03 Intermodaal vervoer	6 377	12 790	– 4 143	– 8 525	122
18.04 Gebiedsgerichte aanpak (UPR)	0	2 250	3 625	231	6 106
18.05 Railinfrabeheer	5 525	5 525	0	0	5 525
18.06 Externe veiligheid	9 397	13 382	– 13 255	– 127	0
18.07 Mobiliteitsonafhankelijke kennis en expert.	5 804	565	0	0	565
18.07.01 Natl.basisinfo.voorziening en ov.uitgaven	5 804	427	0	0	427
18.07.02 Subsidies algemeen	0	138	0	0	138
18.08 Netwerkoverstijgende kosten	0	281 156	3 758	0	284 914
18.08.01 Apparaatskosten RWS	0	219 284	2 840	0	222 124
18.08.02 Overige netwerkoverstijgende kosten	0	61 872	918	0	62 790
Van totale uitgaven:					
– Apparaatsuitgaven					604
– Bijdrage aan baten-lastendienst					284 914
– Restant					11 714
– waarvan op 1 oktober 2011 juridisch verplicht					92%
18.09 Ontvangsten	5 525	5 291	125	0	5 416
18.10 Saldo van de afgesloten rekeningen	0	354 756	0	0	354 756

OD 18.03

De lagere kasraming op dit hoofdproduct wordt veroorzaakt doordat, als gevolg van een discussie tussen de private exploitant en het Havenbedrijf Rotterdam, een voorzien voorschot op de subsidie aan het Containertransferium Alblasterdam naar verwachting dit jaar niet meer kan worden betaald.

Verder wordt in 2011 door het Agentschap NL de uitvoering van de subsidieregeling Spoorgoederenknooppunten voorbereid, waardoor subsidieverlening en daarmee samenhangende betalingen pas vanaf 2012 aan de orde zijn. Deze gelden dienen hierdoor door te schuiven naar 2012–2014.

Budgettaire gevolgen van beleid: Najaarsnota 2011 (Bedragen in EUR 1 000)

19 Bijdragen andere begrotingen Rijk	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletioire begroting	Mutaties 2e suppletioire begroting	Stand 2e suppletioire begroting	
	(1)	(2)	Milj. nota (3)	Najaarsnota (4)	(5)=(2t/m4)
Ontvangsten	7 936 198	7 498 418	56 253	128 097	7 682 768
19.09 Ten laste van begroting lenM	6 376 891	7 498 418	56 253	128 097	7 682 768
19.10 Ten laste van het FES	1 559 307	0	0	0	0

OD 19.09

De bijstelling van de in de Najaarsnota opgenomen inkomstenraming betreft voor deel overboekingen naar het ministerie van Financiën voor de inpassing van het DBFM-contract A15 Maasvlakte–Vaanklein en de rentevrijval in verband met de verkoop van de NS-dochter Strukton. Voor een ander deel wordt door het ministerie van Financiën uit de opbrengst van de verkoop van Strukton € 154,6 mln. beschikbaar gesteld ten behoeve van versnelde aflossingen van leningen van ProRail (zie ook artikel 13.02).

Verder vinden via dit bijdrageartikel enkele relatief kleine overboekingen plaats van en naar de begroting van hoofdstuk XII en de ministeries van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.